

Karl Drais

Rođen 29. travnja 1785. u Karlsruheu,
Umro 10. prosinca 1851. u Karlsruheu.

Kratka biografija

Karl Drais, punim imenom Karl Freidrich Christian Ludwig Freiherr (barun) Drais von Sauerbronn radio je najprije kao šumar u službi velike grofovije Baden. Kasnije povukao iz aktivne službe i počeo se baviti izumiteljstvom.

Između ostaloga izumio je *stroj za pisanje nota*, *stenograf* za 16 znakova, *dva vozila* na ljudski pogon s četiri kotača, a najpoznatiji je po izumu *velocipeda* na dva kotača. Predstavio ga je prvi puta **12. lipnja 1817.** u Mannheimu. Bilo je to prvo vozilo na dva kotača kojim je upravljao čovjek i time je bio preteča vozilima bez konjskog pogona. Nekoliko desteljeća kasnije Pierre Michaud ga je dalje razvio u vozilo koje je danas poznato kao bicikl, a poslužio je i kao temelj Carlu Benz u izumu automobila. Za sve te izume badski veliki grof Carl imenovao je Karla Draisa profesorom mehanike. Njegovi eksperimenti s malim vozilima na ljudski pogon koja se kreću po tračnicama doprinjeli su razvoju vozila poznatog pod imenom *draisine*.

Kao uvjereni demokrat Karl Drais se 1849. godine odrekao svoje plemićke titule zbog čega su ga nakon neuspjeha badijske revolucije sustavno uništili. Čak mu je osporen uspjeh njegovog izuma vozila na dva kotača.

Karl Drais – Nova biografija

© 2006 Dinka Krcelic und Vesna Simat, Generalkonsulat der Republik Kroatien &
ADFC Allgemeiner Deutscher Fahrrad-Club Mannheim

<http://www.karl-drais.de>

Novi portret

Novi portret izumitelja velocipeda Karla Draisa objavio je profesor dr. Hans-Erhard Lessing nakon opsežnih istraživanja po arhivima. Drais je sada prikazan kao izuzetno nadareni i angažirani mladi čovjek pun ideala, koji je 1849. postao gorljivim demokratom, što je upravo suprotno slici osobenjaka kakvim je bio prikazivan tijekom posljednjih 150 godina.

Karl von Drais je rođen 29. travnja 1785. u Karlsruheu, sjedištu badijske grofovije, kao sin dvorskog i vladinog savjetnika Karla Wilhelma Friedricha Ludwiga von Draisa i Ernestine Christine Margarethe, rođene von Kaltenthal. Njegov je krsni kum bio sam veliki grof Carl-Friedrich von Baden, koji mu je kasnije odredio karijeru u šumarskoj službi.

Karl von Drais se školovao u Karlsruheu, 1800. godine završio je licej, a nakon toga pohađao je privatnu školu šumarstva svog ujaka Friedricha Heinricha Georga u Pforzheimu. Zbog malo radnih mjesta u šumarskoj struci u ono doba, od 1803.-1805. je studirao matematiku, fiziku i graditeljstvo u Heidelbergu i tek je nakon toga započeo službu badijskoj šumariji. Šumarsku karijeru zamijenio je kasnije podučavanjem i izumima.

Otac mu je postao predsjednikom Vrhovnog suda i obitelj von Drais se 1810. preselila u Mannheim. Drais je 1811. oslobođen aktivne šumarske službe, no zadržao je plaću te se i sam preselio u Mannheim. Dao je između ostaloga izraditi *stroj za automatsko pisanje nota* (1812.), kao i dva *vozila* na ljudski pogon na četiri kotača (1813./14.), od kojih je drugo predstavio i na Bečkom kongresu. Objavljivao je i matematičke radove te je naposljetku izumio *velociped* na dva kotača (1817.).

Izumom svog vozila Drais je reagirao na seriju vremenskih nepogoda i loših žetvi, što je započelo 1812. godine, a kulminiralo je snijegom u ljeti 1816. i glađu zbog erupcije vulkana Tambora u Indoneziji u travnju 1815. godine. U to se vrijeme ubijalo konje jer žita nije bilo dovoljno niti za ljude.

Zbog toga je *velociped* za Draisove suvremenike bio vrlo zanimljiva alternativa konjima, a legendarna je vožnja u četvrtak, 12. lipnja 1817. od Mannheima do Schwetzinga (u današnjem manhajmskom naselju Rheinau) po najboljoj cesti preteča prometa osobnim vozilima bez konjske zaprege. Zbog primanja plaće u državnoj službi, Drais nije smio prodati svoj izum.

Karl Drajs – Nova biografija

© 2006 Dinka Krcelic und Vesna Simat, Generalkonsulat der Republik Kroatien & ADFC Allgemeiner Deutscher Fahrrad-Club Mannheim

<http://www.karl-drais.de>

No ipak mu je 12. siječnja 1818. mlađi grof Carl zaštitio patent za izum velocipeda na 10 godina. Naložio je i daljnju isplatu dotadašnje plaće kao neku vrstu izumiteljske naknade te mu dodijelio titulu profesora mehanike.

Ceste su u to doba bile u lošem stanju zbog zaprežnih kola te nisu bile priladne za vožnju velocipedom. Osobe koje su se vozile na *draisini* često su u gradovima koristile ravnije staze za pješake i bili naravno prebrzi. Posljedice toga su bile policijske zabrane i znatne kazne u Engleskoj, Sjedinjenim Američkim Državama pa čak i u Kalkuti, što je potisnulo promet na dva kotača za čitav niz godina.

Karl Drais se 1822. uputio u Brazil, gdje je radio kao geometar. Nakon svog povratka u Mannheim 1827. izradio je svoj *stenograf* za 16 znakova.

Njegov otac preminuo je 1830. godine. Njegovom je smrću Karl Drais izgubio ne samo potporu utjecajnog oca u svojoj neobičnoj karijeri izumitelja, nego je sad bio izložen napadima očevih političkih protivnika i sustavno je zlostavljan.

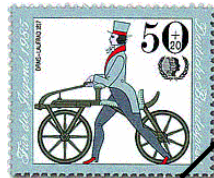
Nakon atentata 1838. živio je od 1839.-1845. u Waldkatzenbachu u Odenwaldu. U to je vrijeme Drais testirao vozila na nožni pogon na tračnicama u Karlsruheu – zbog toga termin *draisina* pripada žargonu željezničara – i konačno se ponovno vratio u svoj rodni grad.

Kao pristaša badijske revolucije, Karl Drais se 1849. javno odrekao svojih plemićkih privilegija i deklarirao se kao demokrat. Zbog neuspjeha revolucije za Karla Draisa su nastupila teška vremena: bio je zlostavljan rijetko viđenom mržnjom, htjeli su ga proglasiti ludim i zatvoriti ga.

Konfiscirani su mu prihodi da bi se njima isplatila naknada za troškove nastale u revoluciji. Naposlijetku je Karl Drais umro u vrlo skromnim životnim uvjetima 10. prosinca 1851. u Karlsruheu.

Dr. Gerd Hüttmann

Translated by Dinka Krcelic and Vesna Simat, Generalkonsulat der Republik Kroatien

Seriya poštanskih maraka: «Povijesni razvoj bicikla u Njemačkoj od 1817.-1925.» prigodom 200. obljetnice rođenja Karla Draisa (SR Njemačka, 1985.)

Bibliografija:

Hans-Erhard Lessing, Automobilität - Karl Drais und die unglaublichen Anfänge, MAXIME Verlag, Leipzig; 2003., 528 stranica, nebrojene ilustracije, cijena 32,- eura, ISBN 3-931965-22-8

Karl Drais – Nova biografija

© 2006 Dinka Krcelic und Vesna Simat, Generalkonsulat der Republik Kroatien & ADFC Allgemeiner Deutscher Fahrrad-Club Mannheim

<http://www.karl-drais.de>